

3. ОБЛІКОВО-ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА І ВНУТРІШНІЙ АУДИТ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

АЛГОРИТМ ЗДІЙСНЕННЯ АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

*Анциуборко Я.В., здобувач вищої освіти
Науковий керівник: Олексіч Ж.А., канд. екон. наук
Сумський державний університет*

Аудит є незалежною перевіркою даних бухгалтерського обліку суб'єкта господарювання уповноваженими особами для підтвердження її достовірності та правильності.

Враховуючи важливість основних засобів в роботі підприємства, а також необхідність врахування різних аспектів стосовно організації їх обліку, набуває особливого значення аудит основних засобів.

Для отримання достатніх аудиторських доказів аудитором використовуються органолептичні, розрахунково-аналітичні та документальні методи.

Проведення ефективного аудиту об'єктів основних засобів неможливе без ретельно спланованих етапів.

Отож розглянемо більш детально процедуру здійснення аудиту основних засобів.

Для початку, необхідно ознайомитися зі специфікою діяльності підприємства, визначити об'єкт, предмет, мету та завдання проведення аудиту, здійснивши: перевірку внутрішніх нормативів пов'язаних з обліком основних засобів на відповідність дотримання засад чинного законодавства; дослідження документального оформлення операцій на різних стадіях життєвого циклу основних засобів (наявність відповідних первинних документів, своєчас-

ність та відповідність відображення операцій в системі аналітичного та синтетичного обліку); аналіз правильності визначення оцінки об'єкта основних засобів; оцінку порядку проведення інвентаризації, ведення обліку закріпленими за об'єктами МВО та системи внутрішнього контролю суб'єкта господарювання [1].

Джерелами інформації для проведення аудиту є внутрішні нормативні документи підприємства (наприклад, наказ про облікову політику); первинна та зведена документація; всі види звітності підприємства; результати раніше здійснених зовнішніх та внутрішніх перевірок та ін. матеріали, які були отримані або розглядаються в ході перевірок. До зовнішніх джерел можна віднести Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», П(С)БО, МСБО, МСА та інші (рис. 1).

ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	
<u>ЗОВНІШНІ ДЖЕРЕЛА</u>	<u>ВНУТРІШНІ ДЖЕРЕЛА</u>
<p>Закони України, ПКУ, ЦКУ, ГКУ, НП(С)БО, П(С)БО, МСБО, МСА, Наказ Міністерства статистики «Про затвердження типових форм первинного обліку», Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, Методичні рекомендації щодо бухгалтерського обліку основних засобів, План рахунків</p>	<p>Наказ про облікову політику, Звіт про фінансовий стан, Примітки до річної фінансової звітності, первинні документи по обліку основних засобів, інвентарні списки, розрахунок амортизації, акти на приймання, документи, які підтверджують майнові права, матеріали інвентаризації тощо</p>

Рис. 1. Джерела інформації для здійснення аудиту ОЗ

Під час основного етапу перевірки необхідно розглядати основні засоби залежно від етапу їх відображення в облі-

ку (стадія надходження – первинний облік, стадія експлуатації – поточний облік, стадія вибуття – підсумковий облік).

Так аудитор повинен приділяти увагу перевірці процесу надходження основних засобів на підприємство, зокрема перевірити: правомірність віднесення необоротного активу до складу основних засобів, враховуючи критерії визнання та правильність формування первісної вартості; оформлення операцій документально з подальшим вірним відображенням у певних регістрах, складання господарських операцій.

На етапі експлуатації основного засобу аудитор повинен звернути увагу на аспекти, що стосуються: використання та руху; можливості зміни вартості; здійснення амортизаційної політики; правильності відображення витрат на здійснення поточного ремонту та поліпшення; порядку відображення перелічених вище операцій в системі бухгалтерських рахунків та регістрів обліку та ін.

І враховуючи заключний етап існування основних засобів на підприємстві (вибуття), аудитору необхідно вивчити причини та правомірність вибуття основних засобів, дослідити вплив цих операцій на показники фінансової звітності та систему податкового обліку.

Окремі питання визнання, важливим напрямом аудиту основних засобів є перевірка правильності їх оцінки та формування вартості на всіх стадіях життєвого циклу активу. Так аудитор звертає увагу на формування первісної вартості об'єкта, відображення витрат, що не мають включатися до її складу, співставляє шляхи надходження та види вартості (для об'єктів основних засобів, які отримані в результаті обміну, безоплатно отримані або є внеском до статутного капіталу).

На заключному етапі перевірки основних засобів, аудитор систематизує отримані дані, формуючи аудиторський звіт (рис. 2).

ЕТАПИ АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ		
<u>ПІДГОТОВЧИЙ</u> Попереднє знайомство з підприємством, планування аудиту, оцінка систем ВК та БО, визначення аудиторського ризику	<u>ТЕХНОЛОГІЧНИЙ (ОСНОВНИЙ)</u> Контроль наявності, визнання та оцінки, перевірка достовірності облікових записів і залишків у балансі, перевірка правильності нарахування амортизації	<u>ЗАКЛЮЧНИЙ</u> Складання розділу аудиторського звіту про ОЗ
АУДИТОРСЬКІ ПРОЦЕДУРИ ТА ДОКАЗИ		
ПРОЦЕДУРИ: Опитування, анкетування, спостереження, документальна перевірка ДОКАЗИ: Статут, накази, дані синтетичного обліку тощо	ПРОЦЕДУРИ: Зіставлення даних інвентаризації, синтетичного та аналітичного обліку, тощо ДОКАЗИ: Первинна документація, реєстри аналітичного обліку, тощо	ПРОЦЕДУРИ: Систематизація інформації, скла- дання звіту ДОКАЗИ: Робоча документація

Рис. 2. Аудиторські процедури та докази, які використовуються на різних етапах аудиту ОЗ

Отже, аудит основних засобів є важливим моментом в діяльності суб'єкта господарювання, але водночас складним, адже необхідно враховувати безліч аспектів з систем фінансового, податкового та бухгалтерського обліку.

Перелік посилань:

1. Бугинець Ф. Ф. Аудит: підручник [для спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів]. Друге видання, перероб. та доп. Житомир : ЖІТІ: ПП «Рута», 2002. 672 с.